

**Kramfors
kommun**

Likabehandlingsplan

19/20

Grundsärskolan

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Grundsärskolan i Kramfors

Grundsärskolan ska sträva efter att erbjuda bästa möjliga undervisning och utbildning för just de elever som går på grundsärskolan. På grundsärskolan följer vi ständigt upp vår verksamhet så att såväl undervisningen som utbildningen utvecklas och förbättras. Grundsärskolan ska också vara en skola där alla elever utvecklas, trivs och är trygga. Detta ska vi göra genom att vi på grundsärskolan ska ha:

- skickliga lärare som kontinuerligt reflekterar över sin undervisning och som både delar med sig av sina erfarenheter och som är nyfikna på att lära av andra
- kvalitetssäkrade övergångar mellan olika skolformer och stadier inom grundsärskolan och övriga skolformer.
- god samverkan mellan skola och hem så att elevernas utveckling och lärande stärks
- nära samarbete med omgivande samhället med syfte att förbättra skolans resultat
- **en trygg skola som är fri från diskriminering och annan kränkande behandling**

Planen gäller från

2019-09-11

Planen gäller till

2020-09-11

Delaktighet

Elevernas delaktighet

På grundsärskolan ser organisationen för elevinflytande olika ut i de olika stadierna och inriktningarna.

Trivselenkät med eleverna görs på alla stadium. Denna genomförs i september och mars. Dagligen diskuteras etik och moral, vi lägger stor vikt vid att alla får göra sin röst hörd.

På högstadiet: Klassråd/samling

På mellanstadiet: Klassråd/samling

På lågstadiet: Klassråd/samling

På träningsskolan: Klassråd/samling

Fritidshemmet: Fritidsråd

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavarna är en viktig resurs för skolan och deras delaktighet är central för ett framgångsrikt likabehandlingsarbete. Det är dock svårt att organisera så att alla vårdnadshavare kan vara delaktiga i arbetet, varför vi istället valt att i första hand skapa delaktighet hos vårdnadshavarna genom en samverkansgrupp. I början på detta läsår har inbjudan om deltagande i samverkansgruppen gått ut till samtliga vårdnadshavare, ingen har dock visat intresse för att delta, vi tar upp frågan kommande läsår igen.

Utöver detta genomförs en föräldraenkät under höstterminen varje läsår. Detta innebär att alla vårdnadshavare har möjlighet att delta i uppföljningen av skolans likabehandlingsarbete. Slutligen finns även möjlighet till delaktighet vid utvecklingssamtalen som hålls varje termin.

Personalens delaktighet

Ett förslag till plan mot diskriminering och kränkande behandling har tagits fram av rektor i samråd med skolans personal. Förslaget processas i varje arbetslag innan ett slutgiltigt förslag till plan diskuteras och beslutas på APT.

Vad gäller uppföljning av planen så vilar det ansvaret främst på grundsärskolans likabehandlingsgrupp. Inför revidering begärs åsikter in från samtliga medarbetare. Ärenden som tas upp i elevhälsoteamet eller likabehandlingsgruppen återkopplas i berörda arbetslag.

Detta läsår kommer det att bedrivas elevhälsomöten där samtliga medarbetare ska delta, i dessa träffar ges all personal möjlighet till inflytande.

Förankring av planen

Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling kommer att publiceras lättillgänglig på skolans hemsida. Den slutgiltiga planen kommer också att redovisas på ett ”samverkansmöte” under höstterminen.

För att planen ska vara väl känd för alla elever så kommer det att anordnas minst en kamratdag per termin på skolan, där syftet är dels att förankra planen hos eleverna och dels att arbeta med främjande aktiviteter. Utöver detta kommer planen också att tas upp till diskussion på samlingar eller klassråd i respektive klass.

Likabehandlingsplanen kommer att förankras hos personalen under APT samt arbetslagsmöten.

Beskrivning av hur årets plan ska utvärderas

Läsårets Likabehandlingsplan kommer att utvärderas under junidagarna 2020. Underlag till denna utvärdering kommer att tas fram löpande under hela läsåret. Underlaget kommer att bestå av:

- Elev-, vårdnadshavar- samt personalenkäter, vilka genomförs under HT/VT-19/20.
- Sammanställning av anmälda kränkningar (antal, åtgärder och effekter) genomförs i slutet av varje termin
- Likabehandlingsgruppens observationer i verksamheten
- Sammanställning av klassrådsmöten/samlingar.
- Eventuella utvärderingar av olika riktade insatser

Ovanstående utvärderingar kommer att presenteras för all personal. Personalen kommer sedan att arbetslagsvis få analysera och värdera skolans resultat. Syftet är att göra en bedömning av skolans måluppfyllelse gällande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Arbetslagen ska dokumentera sin analys så att Likabehandlingsgruppen sedan kan göra en helhetsbedömning av skolans likabehandlingsarbete.

Främjande insatser

Namn

Motverka elevers begränsningar att delta i aktiviteter på grund av sin ålder

Områden som berörs av insatsen

Ålder

Mål och uppföljning

Mål: Eleverna ska inte vara begränsade i att delta i olika aktiviteter på grund av sin ålder.

Uppföljning av målet görs i slutet av året, då en sammanställning görs av vilka elever som har deltagit i olika aktiviteter, exempelvis friluftsdagar, Skapande skola, offentliga musikframträdanden eller andra insatser. En bedömning görs huruvida eleverna har blivit begränsade i att delta i olika aktiviteter just på grund av sin ålder.

Insats

Under året genomförs olika insatser för att eleverna inte ska diskrimineras på grund av sin ålder, exempelvis:

Skapande skola-aktiviteter eller annan kulturell eller idrottsaktivitet ska så långt det är möjligt erbjudas alla elever på skolan. Målsättningen ska vara att alla elever på skolan ska erbjudas minst en aktivitet inom Skapande skola eller idrottaktivitet.

Elevens val tillsammans med grundskolan 4 dagar per läsår. Gruppaktiviteter eller prao.

Ansvarig

Klasslärare och ämneslärare. Det övergripande ansvaret har rektor.

Datum när det ska vara klart

Arbetet för att motverka elevers begränsningar att delta i aktiviteter på grund av sin ålder ska genomsyra arbetet under hela läsåret. Utvärdering ska ske under junidagarna 2020.

Namn

Normkritiskt förhållningssätt

Områden som berörs av insatsen

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Mål: Alla elever ska vara trygga i sin identitet och inte bli begränsade i olika valmöjligheter på skolan på grund av någon av diskrimineringsgrunderna.

Målet ska följas upp dels i elevenkäten och dels via intervjuer med enskilda elever. Utifrån bägge dessa verktyg görs en bedömning av huruvida eleverna på skolan känner sig trygga i sin identitet.

Insats

På skolan ska vi tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt, detta innebär att vi hela tiden ska våga ifrågasätta våra invanda föreställningar och stereotypa bilder. Vi behöver därför utmana varandra och vara uppmärksamma på alla tendenser till begränsande normer och värderingar hos oss själva. Detta gäller också vid val av läromedia eller de texter som ska läsas i undervisningen.

Under året ska alla pedagoger reflektera över sin egen undervisning. Reflektionerna ska ha fokus på professionen och det egna agerandet i klassrummet. Pedagogernas reflektioner kommer att följas upp dels individuellt vid verksamhetsbesök och medarbetarsamtal.

Även i övrigt ska vi försöka bryta stereotypa normer i de sammanhang där det är möjligt. Till exempel ska vi sträva efter att välja andra elever än de vi brukar för olika förtroendeuppdrag.

Ansvarig

Alla som arbetar på skolan är ansvariga för att vi tillämpar ett normkritiskt förhållningssätt. Huvudansvaret för detta har rektor.

Datum när det ska vara klart

Det normkritiska förhållningssättet ska genomsyra arbetet under hela läsåret. Utvärdering ska ske under junidagarna 2020.

Namn

Tillgänglighet i skolan

Områden som berörs av insatsen

Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

Mål: Eleverna ska ha förståelse för olika funktionsnedsättningar och hur de kan agera för att skolan ska bli mer tillgänglig för alla elever på skolan

Uppföljning görs kontinuerligt under läsåret. Målet kommer också att följas upp under junidagarna. I slutet av året genomförs en samlad utvärdering av insatsen i arbetslagen och tillsammans med likabehandlingsgruppen.

Insats

Vid planering av olika aktiviteter ska hänsyn tas till tillgängligheten för alla, t.ex. café, friluftsdagar, elevens val.

Ansvarig

Ansvariga för ovanstående är alla undervisande lärare på grundsärskolan. Det övergripande ansvaret för insatsen och för utvärdering har rektor.

Datum när det ska vara klart

Tillgänglighet i skolan ska genomsyra arbetet under hela läsåret. Utvärdering kommer att ske under junidagarna 2020.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Under september och mars månad görs en kartläggning tillsammans med eleverna gällande trivsel och trygghet. I november görs en enkät gällande elevernas lärmiljöer och studiero. En viktig del av kartläggningen av elevernas lärmiljöer är också de incidentrapporter som löpande lämnas in under läsåret. Även likabehandlingsgruppens kunskaper om verksamheten är en central del i kartläggningen.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Elevernas delaktighet i kartläggningen

Eleverna involveras i kartläggningen genom de olika elevenkäter som genomförs med alla elever under läsåret. Skolområdet kommer att diskuteras tillsammans med eleverna, vilka ställen som känns bra respektive mindre bra att vistas på.

Resultat och analys

Analysen av likabehandlingsarbetet görs löpande under läsåret och resultatet sammanställs 3 ggr/termin.

Förebyggande åtgärder

Namn

Exempel: Motverka nedvärderande uttryck gällande sexuell läggning

Områden som berörs av åtgärden

Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Mål: Inga nedvärderande uttryck gällande sexuell läggning ska förekomma på skolan.

Aktivitet

Personal finns närvarande på raster och nedvärderande uttryck tas upp omedelbart i anslutning till händelsen. Varje vecka på pedagogträff tas frågor rörande kränkande behandling upp, det är stående punkt. Utvärdering terminsvis.

Ansvarig

Pedagogerna i respektive arbetslag ansvarar för att insatsen genomförs, likabehandlingsgruppen ansvarar för uppföljning av insatsen. Det övergripande ansvaret har rektor.

Datum när det ska vara klart

Insatsen sker löpande under läsåret.

Namn

Exempel: Motverka nedvärderande uttryck gällande etnisk tillhörighet

Områden som berörs av åtgärden

Etnisk tillhörighet

Mål och uppföljning

Mål: Inga nedvärderande uttryck gällande etnisk tillhörighet ska förekomma på skolan.

Aktivitet

Personal finns närvarande på raster och nedvärderande uttryck tas upp omedelbart i anslutning till händelsen. Varje vecka på pedagogträff tas frågor rörande kränkande behandling upp, det är stående punkt. Utvärdering terminsvis.

Ansvarig

Pedagogerna i respektive arbetslag ansvarar för att insatsen genomförs, likabehandlingsgruppen ansvarar för uppföljning av insatsen. Det övergripande ansvaret har rektor.

Datum när det ska vara klart

Insatsen sker löpande under läsåret.

Namn

Exempel: Motverka nedvärderande uttryck gällande funktionsnedsättning.

Områden som berörs av åtgärden

Funktionsnedsättning.

Mål och uppföljning

Mål: Inga nedvärderande uttryck gällande funktionsnedsättning ska förekomma på skolan.

Aktivitet

Personal finns närvarande på raster och nedvärderande uttryck tas upp omedelbart i anslutning till händelsen. Varje vecka på pedagogträff tas frågor rörande kränkande behandling upp, det är stående punkt. Utvärdering terminsvis.

Grundskolans år 4 bjuds in varje höst för ett besök/rundvandring i grundsärskolans lokaler. Pedagoger besöker därefter år 4 för återkoppling och möjlighet till att svara på frågor.

Öppet hus på grundsärskolan vid Kramforsskolans kväll.

Förskoleklass besöker oss en förmiddag på höstterminen.

Allsångskonsert tillsammans med grundskolans mellanstadium.

Musikframträdande i offentliga sammanhang där våra elever får visa sina förmågor.

Ansvarig

Ansvarig för insatsen är respektive klasslärare/ämneslärare till berörda elever. Rektor har huvudansvaret för de olika insatserna.

Datum när det ska vara klart

Insatsen sker löpande under läsåret.

Rutiner

Policy

På skolan råder nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling. Detta innebär att all personal ska arbeta aktivt för att främja likabehandling på skolan. All personal ska också vara väl förtrogen med planen mot diskriminering och kränkande behandling samt de rutiner och aktiviteter som anges i planen.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

För att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling ska det finnas personal ute vid alla raster på skolan. Arbetslagen ansvarar för att ett fungerande rastvaktschema finns för alla på grundsärskolan. Varje personal ansvarar sedan för att fullgöra sina plikter som rastvakt. Om en personal inte har möjlighet att vara rastvakt en viss tid, så är de ansvariga för att se till att någon annan personal i arbetslaget går in som ersättare. På liknande sätt ska det också finnas taxivärddar i anslutning till alla taxiturer som går hem på eftermiddagen.

Varje klasslärare genomför regelbundet enskilda samtal med sina elever angående elevernas trivsel, deras kamratrelationer samt deras prestationer i skolans olika ämnen. Under samling och på klassråd genomförs liknande samtal fast på gruppnivå.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Elever ska i första hand vända sig till sin klasslärare. Givetvis kan eleverna vända sig till annan personal inom arbetslaget eller på skolan som de har förtroende för. För eleverna som går på fritids kan exempelvis fritidshemmets personal vara ett bra alternativ.

I övrigt så har likabehandlingsgruppen ett övergripande ansvar för skolans likabehandlingsarbete.

Likabehandlingsgruppen består av:

Kurator Kramforsskolan: Kerstin Edlund

Skolsköterska: Anita Viberg

Specialpedagog: Maria Fahlén,

Lärare: Åsa Åkerlund

Lärare: Ingela Nylander Wiberg

Lärare: Ida Zetterlund

Fritidslärare: Emelie Malmström

Övergripande ansvarig:

Rektor: Kajsa Forsgren

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Nedan beskrivs rutinerna för att utreda och vidta åtgärder när en elev kränks av andra elever.

- 1. Uppmärksamma.** Så snart det uppmärksammas att en elev upplever sig kränkt av andra elever ska händelsen utredas.
- 2. Utreda.** Den lärare/personal som uppmärksammar att en elev upplever sig kränkt ska genomföra samtal med berörda elever, alternativt genomförs samtalet av elevens klasslärare. Samtalen ska dokumenteras i en given mall, (anmälan kränkande behandling). Dokumentationen ska innehålla vilka elever som är berörda, en kortfattad beskrivning av händelsen samt vilka akuta åtgärder som vidtagits.
- 3. Rapportera.** Läraren/personalen ska informera berörda klasslärare om händelsen samt lämna rapporten/dokumentationen till specialpedagogen och spara en egen kopia i elevakten. Mentor ansvarar för att samma dag informera vårdnadshavarna om händelsen och de omedelbara åtgärder som vidtagits. Mentor ansvarar också för att kränkningarna rapporteras i Flexite. Specialpedagog ansvarar för att sammanställa och göra en analys av månadens incidenter och lämna till rektor. Rektor ansvarar för att varje månad informera huvudmannen om de kränkningar som förekommit på skolan.
- 4. Uppföljande samtal.** Inom en vecka ansvarar mentor för att genomföra ett uppföljande samtal med berörda elever. Samtalen ska dokumenteras i en given dokumentmall, (uppföljning kränkande behandling). Uppföljningen lämnas till specialpedagogen, en kopia till rektor och sparar en kopia i elevakten. Specialpedagogen bevarar uppföljningen tills månadsrapporten överlämnas till rektor.
- 5. Upprätta handlingsplan.** Om någon av eleverna upplever att problemen kvarstår så kontaktas Likabehandlingsgruppen, vilka ska bistå och stödja läraren i att upprätta en handlingsplan för att komma till rätta med problemen. I upprättandet av handlingsplanen är det viktigt att elever och vårdnadshavare är delaktiga.
- 6. Disciplinära åtgärder.** Om problemen kvarstår eller om kränkningarna är allvarliga så kan rektor besluta om olika disciplinära åtgärder såsom kvarsittning, skriftlig varning eller tillfällig omplacering. Vid behov kontaktas även socialtjänsten och/eller polismyndigheten.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Nedan beskrivs rutinerna för att utreda och vidta åtgärder när en elev kränks av personal.

- 1. Uppmärksamma.** Så snart det uppmärksammas att en elev upplever sig kränkt av en personal ska händelsen utredas.
- 2. Utreda.** Då en elev upplever sig kränkt av en personal ska lärare genomföra ett samtal med eleven. Samtalet ska dokumenteras i en given mall. Dokumentationen ska innehålla ifall andra elever kan vara berörda, personalens namn, en kortfattad beskrivning av händelsen samt ifall några akuta åtgärder har vidtagits.
- 3. Rapportera.** mentor ska lämna incidentrapporten till specialpedagog, vilken ansvarar för att snarast kontakta berörd personal och klargöra deras syn på den aktuella händelsen. Mentor ansvarar för att snarast informera vårdnadshavarna om händelsen och de omedelbara åtgärder som vidtagits.
- 4. Uppföljande samtal.** Inom en vecka ansvarar mentor för att genomföra ett uppföljande samtal med berörda elever. Samtalen ska dokumenteras i en given dokumentmall och lämnas till specialpedagog.
- 5. Upprätta handlingsplan.** Om eleven upplever att problemen kvarstår så ansvarar rektor (likabehandlingsgruppen) för att upprätta en handlingsplan för att komma till rätta med problemen. I upprättandet av handlingsplanen är det viktigt att elever och vårdnadshavare är delaktiga.
- 6. Disciplinära åtgärder.** Om problemen kvarstår eller om kränkningarna är allvarliga så kan rektor besluta om olika personalåtgärder. Vid behov kontaktas även polismyndigheten.

Dokumentation

Alla steg ovan ska dokumenteras och sparas i pärmen för kränkande behandling hos specialpedagogen, samt en kopia till rektor och mentor. För varje steg så finns det särskilda mallar eller blanketter som ska användas av alla berörda. För vissa av stegen så finns det även stödmaterial som lärarna eller arbetslaget kan använda. För att underlätta för lärarna så är alla dokument märkta med en siffra för det steg som dokumentet är tänkt att användas. Några exempel på mallar, blanketter eller stödmaterial är nedanstående:

Steg	Dokumentnamn	Användning
1. Uppmärksamma	Inga mallar eller dokument finns	
2. Utreda	2 Anmälan kränkande behandling.	Används för att dokumentera händelser där elever upplever sig kränkta eller diskriminerade
3 Rapportera	3 Rapport till BKU (flexite)	Används för att redovisa en sammanställning angående kränkande behandling till huvudmannen
4 Uppföljande samtal	4 Uppföljning kränkande behandling.	Används för att dokumentera det uppföljande samtal som genomförs inom en vecka
5 Upprätta handlingsplan	5 Handlingsplan	Används för att upprätta en handlingsplan vid upprepade kränkningar
6 Disciplinära åtgärder	6 Skriftlig varning	Disciplinär åtgärd av rektor
	6 Tillfällig omplacering	Disciplinär åtgärd av rektor

Ansvar

På grundsärskolan ska vi sträva efter att all skolpersonal i samverkan med elever och vårdnadshavare arbetar aktivt med att motverka diskriminering och kränkande behandling. För att lyckas med våra målsättningar behöver vi därför tydliggöra våra olika roller och uppdrag i detta arbete.

Rektors ansvar

Rektor har ett övergripande ansvar för alla olika insatser och åtgärder som genomförs på skolan. Utöver detta ansvarar rektor för att:

- organisera det systematiska kvalitetsarbetet och uppföljning av skolans likabehandlingsarbete
- besluta om disciplinära åtgärder
- varje månad informera huvudmannen om kränkningar och trakasserier på skolan

Likabehandlings-gruppens uppdrag

Alla i gruppen ska 1 gång/månad:

- samverka med skolans övriga personal i det främjande och förebyggande arbetet på skolan
- bistå rektor med information och råd i frågor kring diskriminering och kränkande behandling
- aktivt bistå elever som känner sig kränkta eller trakasserade
- organisera temadagar med syfte att stärka likabehandlingsarbetet på skolan

Arbetslagets roll och uppdrag

Arbetslaget ska fungera som stöd och bollplank till lärare i skolans likabehandlingsarbete. Arbetslaget ska också samverka för att säkerställa att det finns rastvakter och taxivärddar vid alla raster och avgångstider för skolskjuts.

Mentors roll och uppdrag

Mentors ska:

- samverka med och fortlöpande informera elevens vårdnadshavare gällande elevens lärande, utveckling och trivsel
- genomföra uppföljande samtal då elever kränkts av andra elever
- i övrigt stödja elevens lärande, sociala utveckling och trygghet

Lärarens och övrig personals roll och uppdrag

Lärarens och övrig personals ska:

- uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal arbeta aktivt för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling
- snarast anmäla till mentor, rektor och specialpedagog om man får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling
- kontinuerligt reflektera över sin egen undervisning för att få syn på invanda föreställningar och stereotyper hos sig själv

Ansvariga för planen

Kajsa Forsgren, Rektor Grundsärskolan, Telefon: 0612-803 39

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger mentor. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoulett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Myndigheten för delaktighets beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta.
[trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall.
[trakasserier]

Ordningsregler

Grundsärskolan

På vår skola har jag som elev både rättigheter och skyldigheter. Om jag bryter mot våra ordningsregler medför det konsekvenser och mina rättigheter kan dras in.

Skollagen 2010:800

5 kap ordningsregler

5§ ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av elever och följas upp på varje skolenhet.

Rektorn beslutar om ordningsregler.

Rättigheter	Skyldigheter
☐ Jag har rätt att känna mig glad, trygg, bli respekterad och inte utsättas för psykisk eller fysisk kränkning.	☐ Jag har ett gott uppförande, ett vårdat språk, visar respekt och utsätter ingen för psykisk eller fysisk kränkning
☐ Jag har rätt till garanterad tid i skolan.	☐ Jag passar tider och använder tiden till att skaffa kunskaper för livet.
☐ Jag har rätt till en bra och trivsamt arbetsmiljö.	☐ Jag ser till att hålla rent och snyggt efter mig.
☐ Jag har rätt till lunch varje dag.	☐ Jag tar av mig ytterkläderna i skolrestaurangen. Jag tar för mig den mat jag klarar av att äta upp. Jag lämnar min plats ren och städad efter mig.
☐ Jag har rätt till en bra miljö i skolans lokaler för att kunna göra ett bra arbete	☐ Jag är med och gör miljön trivsamt och försöker göra det lärare och annan personal ber mig om.
☐ Jag har rätt att jobba utan att bli störd av mobiltelefoner eller annan elektronisk utrustning i undervisningen. Jag tar med mig min mobiltelefon och annan elektronisk utrustning på eget ansvar till skolan.	☐ Elektronisk utrustning får inte vara störande i utbildningen. "Det är förbjudet att fotografera eller filma på skolan utan att först ha fått tillstånd".

☐ Jag har tillgång till en skola med material som gör att jag kan uppnå målen i läroplanen och kursplanerna.	☐ Jag tar ansvar för mitt skolmaterial och mina värdesaker. Jag respekterar skolans och andras egendom.
☐ Jag har rätt till skolans lokaler för utbildning. Skolan är också öppen för alla föräldrar som vill komma på besök.	☐ Jag stannar kvar på skolans område, om jag måste gå iväg frågar jag klasslärare om tillåtelse först.
☐ Jag har rätt till en rättssäker bedömning av mina kunskaper och förmågor baserat på styrdokumentet.	☐ Jag tar ansvar för skolarbetet genom att alltid göra mitt bästa och vara med på lektionerna. Jag fuskar inte med prov, läxor eller annat.

Ovanstående skyldigheter gäller även vid besök på annan skola, studiebesök, friluftsdagar och andra liknande tillfällen.

Konsekvenserna av ett oacceptabelt beteende

- Mina rättigheter kan inskränkas.
- Vid upprepande sena ankomster eller medvetet störande beteende tar mentor kontakt med hemmet. Eleven får ta igen förlorad lektionstid genom till exempel kvarsittning före eller efter skolan.
- Förflyttning inom skolan eller till annan skola kan bli aktuell.
- Grövre brott (t.ex. skadegörelse, hot, våld, slagsmål och mobbning) kan anmälas till Polisen och i vissa fall Arbetsmiljöverket.
- Om jag trots flera tillsägelser inte följer de regler som finns i skolan kontaktas hemmet för att diskutera vilka åtgärder som ska vidtas. Det kan vara på individ, grupp, eller organisationsnivå.
- Rektor eller lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Det kan även beslutas kring utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering på annan skolenhet och omhändertagande av föremål. (skollagen2010:800 kap 5 §§ 6-23)
- Jag lämnar elektronisk utrustning till läraren om min lärare bestämmer så. Rektor eller lärare får omhänderta föremål som används på ett sätt som är störande för utbildningen eller som kan utgöra en fara för säkerheten. (skollag 2010:800 kap 5 § 22)
- Om jag förstör eller skadar skolans eller andras egendom kan jag och mina föräldrar bli ersättningskyldiga. Detta bedöms från fall till fall.

Kramfors kommun

- Lärare och annan personal har en skyldighet att anmäla kränkande behandling som de har sett eller fått kännedom om till rektor. Det gör man genom att skriva en incident-rapport. Rektor ser till att det kommer till huvudmannens kännedom. Klasslärare ser till att en utredning inleds och åtgärder vidtas utifrån vad utredningen visar. Vid upprepade fall ska likabehandlingsgruppen/elevhälsan kopplas in. (Skollagen 2010:800 6 kap § 10)
- Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt. (skollagen 2010:800 7 kap § 20) Om en elev i grundskolan eller grundsärskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska elevens ansvarige lärare se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven varit frånvarande. (skollagen 2010:800 7 kap § 17) Frånvaron ska dokumenteras.